

Syntactical Compendium

for Book 3 of Caesar's *Gallic Wars*

© Claude Pavur 1998 Saint Louis University

This material is made freely available for non-commercial academic use.

For further information on the text, see <http://www.slu.edu/colleges/AS/languages/tchmat.html>

185+	Subordinate Clauses with Conjunctions and Relative Pronouns
45+	Accusative with Infinitive Constructions
250+	Prepositional Phrases
115+	Ablative Absolutes
85+	Ablative Phrases
30+	Gerunds and Gerundive Phrases
140+	Genitive Phrases
45+	Adjectival Phrases (participle-forms capitalized)
75+	Miscellaneous Phrases

185+ subordinate clauses with conjunctions and relative pronouns

CUI rei parum diligenter ab iis erat provisum,

CUIUS rei sunt longe peritissimi Aquitani,

CUIUS se amicitiae devovisset

CUM ab horâ fere quartâ usque ad solis occasum pugnaretur.

CUM ad arma milites concurrissent vehementerque ibi pugnatum esset,

CUM ALII fossas complerent, ALII \multis telis coniectis\ defensores (vallo munitionibusque) depellerent, auxiliaresque, [quibus (ad pugnam) non multum Crassus confidebat,] \lapidibus telisque subministrandis\ et \((ad aggerem) caespitibus comportandis\ /speciem atque opinionem pugnantium/ praeberent,

CUM Caesar pervenisset castraque munire instituisset neque hostis interim visus esset,

CUM dies hibernorum complures transissent frumentumque eo comportari iussisset,

CUM ei rei nullum reperiretur auxilium,

CUM ex alto se aestus incitavisset,

CUM funes [qui antemnas (ad malos) destinabant] comprehensi adductique erant,

CUM hic in duas partes flumine divideretur,

CUM iam amplius horis sex continenter pugnaretur,

CUM iam pecus atque extrema impedimenta a nostris tenerentur, ipsi densiores silvas peterent,

CUM in Aquitaniam pervenisset,

CUM in Italiam proficisceretur Caesar,

CUM intellexeret

CUM intellexeret ^omnes fere Gallos novis rebus studere et ad bellum mobiliter celeriterque excitari,^ ^omnes autem homines naturâ libertati studere^ et ^condicionem servitutis odisse,^ prius quam plures civitates conspirarent,

CUM ipsi ex montibus in vallem decurrerent et tela coicerent,

CUM item ab hostibus constanter ac non timide pugnaretur telaque ^ex loco superiore missa^ non frustra acciderent,

CUM NEQUE /opus hibernorum/ munitionesque ^plene essent perfectae^ NEQUE (de frumento reliquoque commeatu) ^satis esset provisum^] [quod \deditione facta\ \obsidibusque acceptis\ nihil (de bello) timendum existimaverat,]

CUM NEQUE opus hibernorum munitionesque ^plene essent perfectae^ NEQUE de frumento reliquoque commeatu ^satis esset provisum^

CUM omnibus de causis Caesar pacatam Galliam existimaret,

CUM omnis ^Gallicis navibus^ spes in velis armamentisque consisteret,

CUM primum per anni tempus potuit,

CUM primum possit,

CUM saevire ventus coepisset et se vento dedissent,

CUM singulas binae ac ternae naves circumsteterant,

CUM Sotiates superioribus victoriis freti in sua virtute totius Aquitaniae salutem positam putarent, nostri autem quid sine imperatore et sine reliquis legionibus \adulescentulo duce\ efficere possent

CUM sua cunctatione atque opinione timoris hostes nostros milites alacriores ad pugnandum effecissent atque omnium voces audirentur expectari diutius non oportere quin ad castra iretur, cohortatus suos \omnibus cupientibus\ ad hostium castra contendit.

CUM tantum repentini periculi praeter opinionem accidisset ac iam omnia fere superiora loca multitudine armatorum completa conspicerentur NEQUE subsidio veniri NEQUE commeatus supportari \interclusis itineribus\ possent, \prope iam desperata salute\ non nullae eius modi sententiae dicebantur, ut \impedimentis relictis\ \eruptione facta\ isdem itineribus quibus eo pervenissent

CUM Viridovix contra eum duorum milium spatio consedisset cotidieque \productis copiis\ pugnandi potestatem faceret,

His CUM funes qui antemnas ad malos destinabant

Ibi CUM ALII fossas complerent, ALII \multis telis coniectis\ defensores vallo munitioibusque depellerent, auxiliaresque, quibus ad pugnam non multum Crassus confidebat,

DUM haec in Venetis geruntur,

ETSI prope exacta iam aestas erat,

ETSI propter multitudinem et veterem belli gloriam paucitatemque nostrorum se tuto dimicatuos existimabant,

NE \hac parte neglecta\ reliquae nationes sibi idem licere arbitrarentur.

NE ex his nationibus auxilia in Galliam mittantur ac tantae nationes coniungantur.

NE ex hostium castris conspici possent,

NE quis ^inermibus imprudentibusque militibus^ ab latere impetus fieri posset,

PROPTEREA QUOD multis locis apud eos aerariae secturaeque sunt,
QUA nostri milites facile superabant,
QUAE ad usum navium pertinent
QUAE contra eas regiones posita est,
QUAE defecerant,
QUAE erat caesa
QUAE ex Aquitania Cantabrisque convenisse constabat,
QUAE ferebant onera
QUAE praesidio castris relictas intritae ab labore erant,
QUAE proelio contendissent,
QUAE sunt civitates Galliae provinciae ^finitimae his regionibus,^
QUAE ubi convenit ac primum ab hostibus visa est,
QUAM a maioribus acceperint
QUAM ab iis sit concessum
QUAM Gallis concesserat,
QUAM plane (ab his) videri aut [/quid rei/ gereretur] cognosci posset.
QUAM plurimas possunt
QUAM rationem pugnae insisterent.
QUANTUM in se facinus admisissent
QUAS a Caesare acceperat
QUAS constituissent
QUAS diximus
QUAS ex Pictonibus et Santonis reliquisque pacatis regionibus convenire iusserat,
QUAS in convalle in insidiis conlocaverant,
QUAS supra ostendimus,
QUEM AD MODUM oppida defenderent
QUEM numerum barbarorum ad castra venisse constabat
QUI ^eo mari uti^ consuerunt
QUI ^proximi flumini Rheno^ sunt,
QUI a finibus Allobrogum et lacu Lemanno et flumine Rhodano ad summas Alpes pertinent.
QUI appellatur Octodurus
QUI auxilio a Belgis arcessiti dicebantur,
QUI classi praeerat,
QUI commeatûs petendi causa missi erant,
QUI eam manum distinendam curet.
QUI ex fuga evaserant,
QUI impendêrent

QUI in armis essent neque ad eum umquam legatos de pace misissent,
 QUI in spem potiundorum castrorum venerant
 QUI summam imperii tenebat,
 QUI summam imperii teneret,
 QUI ubi pro perfuga ad eos venit,
 QUI unâ cum Quinto Sertorio ^omnes annos^ fuerant ^summamque scientiam rei militaris habere^
 existimabantur.
 QUI, \eo interfecto\ [cuius~ se ~amicitiae devovisset], mortem recusaret
 QUIBUS angustiis ipse Caesar a Venetis prematur
 QUIBUS eo ventum erat
 QUIBUS fossas Romanorum compleant,
 QUIBUS singulae naves erant attributae,
 ex QUIBUS exercitum magnasque copias coegerat;
 in QUIBUS aliquid consilii aut dignitatis fuit
 QUID agerent
 QUID fieret
 QUID fieri velit
 QUID fieri vellet
 QUID hostes consilii caperent
 QUID rei gereretur
 QUIN proxima nocte Sabinus clam ex castris exercitum educat et ad Caesarem auxilii ferendi causa
 proficiscatur.
 QUIN pugnâ decertaret.
 QUO DILIGENTIUS in reliquum tempus a barbaris ius legatorum conservaretur.
 QUO facilius vada ac decessum aestûs excipere possent;
 QUO magno cum periculo magnisque cum portoriis mercatores ire consuerant,
 QUO plurimum valebant,
 QUO se reciperent
 QUO ventus ferebat,
 QUOD (cum /tanta multitudine hostium/), praesertim \eo absente\ [qui /summam imperii/ teneret,]
 nisi <aequo loco> aut \oportunitate aliqua data\ legato dimicandum non existimabat.
 QUOD (per eos) suos~ se ~obsides, [quos Crasso dedissent,] recuperaturos existimabant.
 QUOD (propter /iniquitatem loci/), [cum ipsi (ex montibus) (in vallem) decurrerent et tela coicerent,]
 NE primum QUIDEM impetum suum posse sustineri existimabant.
 QUOD \deditioe facta\ \obsidibusque acceptis\ nihil de bello timendum existimaverat,
 QUOD \omni Gallia pacatâ\ Morini Menapiique supererant,
 QUOD \rursus minuente aestu\ naves in vadis adflictarentur.
 QUOD ^eas quoque nationes adire^ et ^regiones cognoscere^ volebat,

QUOD ^saepius fortunam temptare^ Galba nolebat
 QUOD auctores belli esse nolebant,
 QUOD bis accidit ^semper horarum duodecim spatio,
 QUOD diurnitate pugnae hostes defessi proelio excedebant, alii integris viribus succedebant;
 QUOD est magis veri simile,
 QUOD ET naves habent Veneti plurimas, quibus ^in Britanniam navigare^ consuerunt,
 QUOD fere libenter homines id [quod volunt] credunt.
 QUOD hiems suberat,
 QUOD in his locis inopia frumenti erat,
 QUOD influit in Oceanum,
 QUOD intellegebant maximas nationes, [quae proelio contendissent,] pulsas superatasque esse,
 QUOD ipse aberat longius;
 QUOD iter (per Alpes), [quo (magno cum periculo) (magnisque cum portoriis) mercatores ire
 consuerant,] patefieri volebat.
 QUOD iussi sunt
 QUOD legionem neque eam plenissimam \detractis cohortibus duabus\ et \compluribus singillatim,
 [qui (commeatûs petendî causa) missi erant,] absentibus\ ^(propter paucitatem) despiciebant;^
 QUOD multum naturâ loci confidebant.
 QUOD nomen ad omnes nationes sanctum inviolatumque semper fuisset,
 QUOD nostrae naves tempestatibus detinebantur
 QUOD plerumque in spe victoriae accidere consuevit,
 QUOD postquam barbari fieri animadverterunt,
 QUOD suos ab se liberos abstractos obsidum nomine dolebant, et Romanos NON SOLUM itinerum
 causa SED ETIAM perpetuae possessionis causa culmina Alpium occupare conari et ea loca
 finitimae provinciae adiungere sibi persuasum habebant.
 QUOD tantas tempestates Oceani tantosque impetus ventorum sustineri ac tanta onera navium ^regi
 velis non satis commode^ posse arbitrabantur.
 QUOD ubi auditum est,
 QUOD ubi Crassus animadvertit,
 QUOD volunt
 EO MAGIS QUOD in conspectu Caesaris atque omnis exercitûs res gerebatur, ut nullum paulo
 fortius factum latere posset;
 navium QUOD ubique fuerat
 SIMUL QUOD [quantum (in se) facinus admisissent] intellegebant, legatos, [quod nomen (ad omnes
 nationes) sanctum inviolatumque semper fuisset,] retentos (ab se) et (in vincula) coniectos,
 QUORUM haec est condicio,
 QUORUM se amicitiae dederint;
 QUOS auxilii causa secum habebat.
 QUOS Crasso dedissent,

QUOS illi soldurios appellant,
 QUOS tenent ipsi,
 SI \eruptione factâ\ extremum auxilium experirentur.
 SI opus esse arbitraretur,
 SI per vim navibus flumen transire conentur,
 SI propter inopiam rei frumentariae Romani ^se recipere coepissent,^
 SI quando magnitudine operis forte superati, \extruso mari aggere ac molibus\ atque \his oppidi
 moenibus adaequatis\, ^suis fortunis desperare^ coeperant, \magno numero navium adpulso\,
 cuius rei summam facultatem habebant,
 SI quid his (per vim) accidat,] AUT eundem casum unâ ferant AUT sibi mortem consciscant;
 SI quid his per vim accidat,
 SI velit ^suos recuperare,^
 UBI bellum gesturi essent
 UBI Caesarem primum bellum gesturum constabat,
 UBI constiterat
 UBI diligentîâ nostrorum nihil his rebus profici posse intellexerunt,
 UBI intellexit frustra tantum laborem sumi NEQUE hostium fugam \captis oppidis\ reprimi NEQUE iis
 noceri posse,
 UBI omnes idem sentire intellexit,
 UBI paucis ante annis L.Valerius Praeconinus legatus \exercitu pulso\ interfectus esset
 UNDE erat propinquus despectus in mare,
 UNDE L.Manlius proconsul \impedimentis amissis\ profugisset,
 UT \explorata victoria\,
 UT \impedimentis relictis\ \eruptione facta\ <isdem itineribus> [quibus eo pervenissent] (ad salutem)
 contenderent.
 UT \posita (in extremis lingulis promunturiisque)| NEQUE ^<pedibus> aditum^ haberent,
 UT ad bella suscipienda Gallorum alacer ac promptus est animus,
 UT ante dictum est,
 UT diximus
 UT erat imperatum,
 UT iam NON SOLUM hostibus in contemptionem Sabinus veniret, SED ETIAM nostrorum militum
 vocibus non nihil carperetur;
 UT magnis praemiis pollicitationibusque suos excitarent,
 UT NE unum QUIDEM nostrorum impetum ferrent ac statim terga verterent.
 UT NEQUE ex inferiore loco satis commode tela adigi possent ET missa a Gallis gravius acciderent.
 UT omnia contra opinionem acciderent,
 UT omnibus (in vita) commodis unâ (cum iis) fruantur [quorum~ se ~amicitiae dederint;]
 UT perpaucae ex omni numero noctis interventu ad terram pervenirent,
 UT quam minimum spatii ad se colligendos armandosque Romanis daretur,

UT se ex loco movere non possent.

UT subito Galli belli renovandi legionisque opprimendae consilium caperent:

UT sunt Gallorum subita et repentina consilia,

UT una celeritate et pulsu remorum praestaret,

seque in deditionem UT recipiat

vix UT ^iis rebus [quas constituissent] conlocandis atque administrandis^ tempus daretur,

UT, [cum omnis ^Gallicis navibus^ spes (in velis armamentisque) consisteret,] \his ereptis\ /omnis
usus navium/ <uno tempore> eriperetur.

UT, [cum saevire ventus coepisset et se vento dedissent,] ET tempestatem ferrent facilius ET (in vadis)
consisterent tutius ET (ab aestu) relictas

UTI ad hostes transeat,

UTI eâdem deditionis condicione uteretur

UTI in his locis legionem hiemandi causa conlocaret.

UTI opus necessario intermitteretur et continuatione imbrium ^diutius sub pellibus^ milites contineri
non possent.

arma UTI capiant et ad castra contendant.

45+ Accusative with Infinitive Constructions

iter (per Alpes), [quo (magno cum periculo) (magnisque cum portoriis) mercatores ire consuerant,]
patefieri VOLEBAT.

opus esse ARBITRARETUR

frumentumque eo comportari IUSSISSET,]

CERTIOR FACTUS EST (ex /ea parte vici/), [quam Gallis concesserat,] omnes noctu discessisse^
^montesque [qui impendêrent] (a /maxima multitudine Sedunorum et Veragrorum/) teneri.^

NE primum QUIDEM impetum suum posse sustineri EXISTIMABANT.

suos (ab se~) liberos ~abstractos </obsidum nomine/> DOLEBANT,

Romanos NON SOLUM (itinerum causa) SED ETIAM (perpetuae possessionis causa) /culmina Alpium/
occupare conari et /ea loca finitimae provinciae/ adiungere SIBI PERSUASUM HABEBANT

deditione facta obsidibusque acceptis nihil (de bello) timendum EXISTIMAVERAT

quem <Nervico proelio> <compluribus~> confectum [esse] <~vulneribus> DIXIMUS

unam esse /spem salutis/DOCENT,

quem numerum barbarorum/ (ad castra) venisse

alio~> se (in hiberna) <~consilio> venisse MEMINERAT,

aliis occurrisse rebus VIDEBAT,

pacatam Galliam EXISTIMARET

suos~ se ~obsides, [quos Crasso dedissent,] recuperaturos EXISTIMABANT

CONIURANT nihil nisi <(communi consilio)> acturos /eundemque~/ omnes /~fortuna exitum/ esse laturos,

INTELLEGEbant, legatos, [quod nomen (ad omnes nationes) sanctum inviolatumque semper fuisset,] retentos (ab se) et (in vincula) coniectos

^(Pedestria~) esse (~itineria) concisa <aestuariis,>^ ^navigationem impeditam (propter /inscientiam locorum/ /paucitatemque portuum/)^ SCIEBANT,

neque nostros exercitûs (propter /inopiam frumenti/) diutius (apud se) morari posse CONFIDEBANT;

ac iam [ut omnia (contra opinionem) acciderent,] tamen se plurimum <navibus> posse [PERSPICIEBANT]

Romanos NEQUE /ullam facultatem~/ habere /~navium, / NEQUE /eorum locorum~/ [ubi bellum gesturi essent] /~vada, portus, insulas/ novisse [PERSPICIEBANT]

longe aliam esse navigationem (in concluso mari) atque (in vastissimo atque apertissimo Oceano) PERSPICIEBANT.

Caesarem primum bellum gesturum CONSTABAT,

sibi idem licere ARBITRARENTUR

INTELLEGERET omnes fere Gallos novis rebus studere(ad bellum) mobiliter celeriterque excitari, omnes autem homines naturâ libertati studere^ et ^condicionem servitutis odisse^

partiendum sibi ac latius distribuendum exercitum PUTAVIT.^

/tantas tempestates Oceani/ /tantosque impetus ventorum/ sustineri ac /tanta onera navium/ ^regi <velis> non satis commode^ posse ARBITRABANTUR.

INTELLEXIT frustra tantum laborem sumi NEQUE /hostium fugam/ \captis oppidis\ reprimi NEQUE iis noceri posse,]

STATUIT expectandam classem.

^<Rostro> enim noceri^ non posse COGNOVERANT

quod fieri ANIMADVERTERUNT

vindicandum STATUIT

(cum /tanta multitudine hostium/), praesertim \eo absente\ [qui /summam imperii/ teneret,] nisi <aequo loco> aut \oportunitate aliqua data\ legato dimicandum non EXISTIMABAT.

quid fieri DOCET, neque longius abesse [quin <proxima nocte> Sabinus clam (ex castris) exercitum educat et (ad Caesarem) (auxilii ferendi causa) proficiscatur.]

CONCLAMANT/occasionem negotii bene gerendi/ amittendam non esse: (ad castra) iri oportere.

INTELLEGERET(in iis locis) sibi bellum gerendum ubi <paucis ante annis> L.Valerius Praeconinus legatus \exercitu pulso\ interfectus esset atque [unde L.Manlius proconsul \impedimentis amissis\ profugisset,non mediocrem sibi diligentiam adhibendam INTELLEGEbat

(in sua virtute) /totius Aquitaniae salutem/ positam PUTARENT,

</diligentiâ nostrorum/> nihil <his rebus> profici posse INTELLEXERUNT

quod oppidum ET <naturâ loci> ET <manû> munitum <paucis diebus> [quibus eo ventum erat] expugnatum

ANIMADVERTIT,] suas copias (propter exiguitatem) non facile diduci,^ ^hostem ET vagari ET vias obsidere ET castris /satis praesidii/ relinquere,^ (ob eam causam) minus commode frumentum commeatumque sibi supportari, (in dies) /hostium numerum/ augeri,non cunctandum EXISTIMAVIT quin pugnâ decertaret.

omnes idem sentire INTELLEXIT,

(propter multitudinem et /veterem belli gloriam/ /paucitatemque nostrorum/) se tuto dimicatuos
EXISTIMABANT

tutius esse ARBITRABANTUR\obsessis viis\ \commeatu intercluso\ (sine vulnere) victoriâ potiri,
impeditos (in agmine) et (sub sarcinis) <infirmiores animo> adoriri COGITABANT

/OMNIUM VOCES/ AUDIRENTUR expectari diutius non oportere quin (ad castra) iretur

RENUNTIaverunt non <eâdem> esse <diligentiâ> (ab decumana porta) castra munîta facilemque
aditum habere

quid fieri VELLET

quae (ex Aquitania Cantabrisque) convenisse CONSTABAT,

ARBITRATUS id bellum celeriter confici posse

INTELLEGEbant maximas nationes, [quae proelio contendissent,] pulsas superatasque esse,

250+ Prepositional Phrases

A /finibus Allobrogum/ et lacu Lemanno et flumine Rhodano · A /maxima multitudine Sedunorum
et Veragrorum/ · A barbaris · A Belgis · A Caesare · A Crasso · A Gallis · A maioribus · A
nostris · A Venetis · AB /agri culturâ/ et cotidiano labore · AB /ea parte munitionis/ · AB aestu ·
AB decumana porta · AB ducibus · AB ea parte · AB exercitu · AB his · AB horâ fere quartâ ·
AB hostibus · AB iis · AB imo · AB labore · AB latere · AB se

AD /hostium castra/ · AD /quarum initium silvarum/ · AD /usum navium/ · AD /vallum
castrorum/ · AD aggerem vineasque · AD aggerem · AD arma · AD bella suscipienda · AD
bellum · AD Caesarem · AD calamitates ferendas · AD castra · AD consilium · AD Crassum ·
AD eas [quas diximus] munitiones · AD eas civitates · AD eos · AD eum · AD exercitum · AD
extremum casum · AD extremum · AD Galbam · AD hiemandum · AD hoc consilium · AD
hostem · AD hostes · AD hunc modum · AD id bellum · AD malos · AD negotium
conficiendum · AD omnes nationes · AD P.Crassum · AD pugnam · AD pugnandum · AD
quamvis vim et contumeliam perferendam · AD salutem · AD se colligendos armandosque · AD
suam sententiam · AD summas Alpes · AD terram · AD utrumque latus · · usque AD /solis
occasum/ · quem AD modum

APUD eos · APUD se

auxilii CAUSA · auxilii ferendi CAUSA · commeatûs petendi CAUSA · frumenti CAUSA ·
hiemandi CAUSA · itinerum CAUSA · perpetuae possessionis CAUSA

CONTRA eas regiones · CONTRA eum · CONTRA opinionem

CUM /tanta multitudine hostium/ · CUM cohortibus legionariis duodecim et /magno numero
equitatûs/ · CUM DC devotis · CUM equitatu · CUM his navibus · CUM his · CUM iis copiis ·
CUM iis · CUM legione duodecimâ et /parte equitatûs/ · CUM legione septimâ · CUM legionibus
tribus · CUM Quinto Sertorio · CUM reliquis /eius legionis cohortibus/ · CUM T.Silio · CUM
Viridovice · magna CUM /hominum multitudine/ · magna CUM auctoritate · magnisque CUM
portoriis · magno CUM periculo

DE /Sabini victoriâ/ · DE bello · DE frumento reliquoque commeatu · DE navali pugnâ · DE pace · ea DE causa · eâdem DE causâ · omnibus DE causis · aliquot DE causis · Quibus DE rebus

EX /ea parte vici/ · EX /hominum milibus amplius triginta,/ · EX /hostium castris/ · EX /miliū L numero/ · EX /omnibus partibus silvae/ · EX agris · EX alto · EX Aquitania Cantabrisque · EX barbaris navibus · EX Britannia · EX castris · EX castris · EX concilio · EX fuga · EX Gallia · EX his nationibus · EX iis · EX inferiore loco · EX itinere · EX labore · EX loco superiore · EX loco superiore · EX loco · EX montibus · EX omni numero · EX omnibus partibus · EX Pictonibus et Santonis reliquisque pacatis regionibus · EX portu · EX provincia · EX pugna · EX quibus · EX robore · EX suis · aliâ EX /parte oppidi/ · EX ^pedalibus (in altitudinem) trabibus^

IN /conspectu Caesaris atque omnis exercitûs/ · IN /fines Venellorum/ · IN /fines Vocatum et Tarusatium/ · IN /flumine Ligeri/ · IN /hostium castris/ · IN /magno impetu maris/ atque aperto · IN /Sotiatium fines/ · IN /spe victoriae/ · IN /spem potiundorum castrorum/ · IN /vico Veragrorum/ · IN agmine · IN Allobroges · IN Alpibus · IN altitudinem · IN Andibus · IN Aquitaniam · IN Aquitaniam · IN armis · IN Aulercis Lexoviisque · IN Britanniam · IN castra · IN concluso mari · IN contemptionem · IN convalle · IN Coriosolites · IN deditionem · IN dies · IN duas partes · IN ea libertate · IN eam partem · IN eam rem · IN Esvios · IN extremis lingulis promunturiisque · IN finitimas civitates · IN fugam · IN Gallia · IN Galliam · IN hiberna · IN hibernis · IN his locis · IN his locis · IN hostium naves · IN iis locis · IN iis · IN Illyricum · IN insidiis · IN Italiam · IN itinere · IN mare · IN mediam aciem · IN Nantuates · IN Nantuates, Veragros Sedunosque · IN Nantuatibus · IN nostros · IN Oceanum · IN officio · IN opere · IN oppida · IN oppidum · IN primis · IN provinciam · IN proxima oppida · IN quibus · IN quos · IN reliquum tempus · IN se · IN silvas · IN sua virtute · IN Treveros · IN unum locum · IN vadis · IN valle · IN vallem · IN vallum · IN vastissimo atque apertissimo Oceano · IN velis armamentisque · IN Venellos, Coriosolites Lexoviosque · IN Venetiam · IN Venetis · IN Venetos · IN Venetos · IN vincula · IN virtute · IN virtute · IN vita · NE IN locis QUIDEM superioribus · Quo IN consilio · quo IN numero

INTER se · INTRA munitiones suas

OB eam causam

PER /anni tempus/ · PER Alpes · PER eos · PER exploratores · PER munitiones · PER suos principes · PER vim · PER vim

POST deditionem

PRAETER opinionem

PRO /loci naturâ/ · PRO /magnitudine periculi/ · PRO /vi tempestatum/ · PRO funibus · PRO perfuga · PRO vallo · PRO velis

PROPTER /iniquitatem loci/ · PROPTER /inopiam frumenti/ · PROPTER /inopiam lini/ atque /eius usûs inscientiam/ · PROPTER /inopiam rei frumentariae/ · PROPTER /inscientiam locorum/ /paucitatemque portuum/ · PROPTER altitudinem · PROPTER ea · PROPTER exiguitatem · PROPTER multitudinem et /veterem belli gloriam/ /paucitatemque nostrorum/ · PROPTER paucitatem · PROPTER paucitatem

SINE imperatore · SINE reliquis legionibus · SINE vulnere

SUB corona · SUB pellibus · SUB sarcinis

115+ Ablative Absolutes

secundis aliquot proeliis factis /castellisque compluribus eorum/ expugnatis	omnibus hostium copiis fuis armisque exutis	turribus autem excitatis navigio remis incitato
missis (ad eum) undique legatis	Quo proelio facto /omnibus eius vici aedificiis/ incensis	Quibus abscisis his ereptis
obsidibusque datis pace facta	nullo hoste prohibente aut iter demorante	Deiectis, [ut diximus], antennis, expugnatis compluribus navibus
non magna adiecta planitie detractis cohortibus duabus	His rebus gestis superatis Belgis	conversis (in eam partem) navibus
compluribus singillatim, [qui (commeatûs petendi causa) missi erant,] absentibus	expulsis Germanis victis (in Alpibus) Sedunis inîta hieme	quibus amissis omni senatu necato
His nuntiis acceptis deditione facta	paucis portibus interiectis celeriter missis legatis (per suos principes)	productis copiis eo absente
obsidibusque acceptis consilio celeriter convocato	His rebus celeriter administratis	oportunitate aliqua data Hâc confirmatâ /opinione timoris/
interclusis itineribus prope iam desperata salute	cognito Caesaris adventu His inîtis consiliis	Qua re concessa explorata victoria
impedimentis relictis eruptione facta	dati obsidibus hac parte neglecta	sarmentis virgultisque collectis
hoc reservato (ad extremum) consilio	rursus minuente aestu extruso mari <aggere ac molibus>	Impeditis hostibus (propter ea) [quae ferebant onera]
Brevi spatio interiecto signo dato	his /oppidi moenibus/ adaequatis	exercitu pulso impedimentis amissis
languidioribusque nostris eruptione factâ	/magno numero navium/ adpulso	re frumentaria provisa auxiliis equitatuque comparato
convocatis centurionibus dato signo	magnis aestibus, raris ac prope nullis portibus	multis praeterea viris fortibus Tolosa et Carcasone et Narbone, [quae sunt /civitates Galliae provinciae/ ^finitimae his regionibus,^] nominatim evocatis
omnibus portis eruptione facta commutata fortuna	Compluribus expugnatis oppidis	
plus tertia parte interfecta	captis oppidis	

/Cuius adventu/ cognito magnis copiis coactis, equitatuque, [quo plurimum valebant,] equitatu suo pulso insequentibus nostris adulescentulo duce	productis omnibus copiis duplici acie instituta auxiliis (in mediam aciem) coniectis obsessis viis commeatu intercluso Hoc consilio probato (ab ducibus), productis Romanorum copiis Hac re perspecta omnibus cupientibus multis telis coniectis lapidibus telisque subministrandis (ad aggerem) caespitibus comportandis circumitis /hostium castris/ eductis iis cohortibus [quae praesidio castris relictæ inritae (ab labore) erant,] longiore itinere circumductis,	/omnium oculis mentibusque/ (ad pugnam) intentis his prorutis clamore (ab ea parte) audito redintegratis viribus desperatis omnibus rebus (ex /miliū L numero/), [quae (ex Aquitania Cantabrisque) convenisse constabat,] vix quartâ parte relictâ Hâc auditâ pugnâ omni Gallia pacatâ dispersis (in opere) nostris compluribus interfectis magno spatio <paucis diebus> confecto vastatis /omnibus eorum agris/ vicis aedificiisque incensis
/Quorum magno numero/ interfecto Quibus fortiter resistentibus eruptione temptata cuniculis (ad aggerem vineasque) actis Qua re impetrata (in eam rem) /omnium nostrorum~/ intentis /~animis/ eo interfecto clamore (ab /ea parte munitionis/) sublato Armis obsidibusque acceptis Hâc rê (ad consilium) delatâ		

30+ Gerunds and Gerundive Phrases

[quod iussi sunt] faciunt, ac subito \omnibus portis eruptione facta\ {NEQUE COGNOSCENDI [quid fieret] NEQUE sui COLLIGENDI~} hostibus {~facultatem} relinquunt.

(Ab his) fit /initium RETINENDI Sili atque Velanii, / {quod (per eos) suos~ se ~*obsides*, [*quos Crasso dedissent*,] recuperaturos existimabant.}

(In quos) EO GRAVIUS Caesar VINDICANDUM statuit [QUO DILIGENTIUS (in reliquum tempus) (a barbaris) /ius legatorum/ conservaretur.]

/Causa MITTENDI/ fuit {quod *iter* (per Alpes), [*quo* (magno cum periculo) (magnisque cum portoriis) mercatores ire consueverant,] patefieri volebat.}

/magnaue praeterea multitudo~/ undique (ex Gallia) /~perditorum hominum latronumque/ convenerat, quos /spes PRAEDANDI studiumque BELLANDI/ (ab /agri culturâ/ et cotidiano labore) revocabat.

/quarum rerum omnium~/ nostris navibus /~casus/ erat EXTIMESCENDUS.

[Cum hic (in duas partes) <flumine> divideretur,] /alteram partem eius vici/ Gallis (ad HIEMANDUM) concessit, alteram vacuum [(ab his) relictam] cohortibus attribuit.

[Qui ubi (pro perfuga) (ad eos) venit,] /timorem Romanorum/ proponit, [quibus angustiis ipse Caesar (a Venetis) prematur] *docet, neque longius abesse [quin <proxima nocte> Sabinus clam (ex castris) exercitum educat et (ad Caesarem) (auxilii FERENDI causa) proficiscatur.]*

[quod ubi auditum est,] *conclamant omnes /occasionem negotii bene GERENDI/ AMITTENDAM non esse:*

[quod ubi Crassus *animadvertit,*] *^suas copias (propter exiguitatem) non facile diduci,^ ^hostem ET vagari ET vias obsidere ET castris /satis praesidii/ relinquere,^ (ob eam causam) minus commode frumentum commeatumque sibi supportari, (in dies) /hostium numerum/ augeri, ^non CUNCTANDUM existimavit [quin pugnâ decertaret.]^*

\Brevi spatio interiecto\, {vix ut ^iis rebus [quas constituissent] CONLOCANDIS atque ADMINISTRANDIS^ tempus daretur,} hostes (ex omnibus partibus) \signo dato\ decurrere,

\Compluribus expugnatis oppidis\ Caesar, [ubi *intellexit frustra tantum laborem sumi NEQUE /hostium fugam/ \captis oppidis\ reprimi NEQUE iis noceri posse,*] *statuit EXPECTANDAM classem.*

\Hac re perspecta\ Crassus, [cum <sua cunctatione> atque </opinione timoris/> hostes nostros milites {alacriores (ad PUGNANDUM)} effecissent atque /omnium voces/ *audirentur expectari diutius non oportere quin (ad castra) iretur,* |cohortatus suos| \omnibus cupientibus\ (ad /hostium castra/) contendit.

\His nuntiis acceptis\ Galba, {[cum NEQUE /opus hibernorum/ munitionesque ^plene essent perfectae^ NEQUE (de frumento reliquoque commeatu) ^satis esset provisum^] [quod \deditione facta\ \obsidibusque acceptis\ nihil (de bello) TIMENDUM existimaverat,]} \consilio celeriter convocato\ ^sententias exquirere coepit.^

<Eodem fere tempore> Publius Crassus, [cum (in Aquitaniam) pervenisset,] {quae pars, [ut ante dictum est,] ET </regionum latitudine/> ET </multitudine hominum/> /tertia pars Galliae/ est AESTIMANDA,} [cum *intellexeret*] (in iis locis) *sibi bellum GERENDUM [ubi <paucis ante annis> L.Valerius Praeconinus legatus \exercitu pulso\ interfectus esset] atque [unde L.Manlius proconsul \impedimentis amissis\ profugisset,] non mediocrem sibi diligentiam ADHIBENDAM intellegebat.*

ac NON MODO defesso ^*(ex pugna) EXCEDENDI,*^ SED NE saucio QUIDEM ^eius loci [ubi constiterat] RELINQUENDI^ ac ^sui RECIPIENDI^ facultas dabatur.

Erant /hae difficultates belli GERENDI/ [quas supra ostendimus,]

Huc <magno cursu> CONTENDERUNT, [ut /quam minimum spatii/ (ad se COLLIGENDOS ARMANDOSQUE) Romanis daretur,]

Huic permisit, [si *opus esse arbitraretur,*] [uti (in his locis) legionem (HIEMANDI causa) conlocaret.]

Ibi {cum ALII fossas complerent, ALII \multis telis coniectis\ defensores (vallo munitibusque) depellerent, auxiliaresque, [quibus (ad pugnam) non multum Crassus confidebat,] \lapidibus telisque SUBMINISTRANDIS\ et \((ad aggerem) caespitibus COMPORTANDIS\ /speciem atque opinionem pugnantium/ praeberent,} [cum item (ab hostibus) constanter ac non timide pugnaretur |telaque ^*(ex loco superiore) missa*^| non frustra acciderent,] equites \circumitis

/hostium castris/\ Crasso renuntiaverunt non <eâdem> esse <diligentiâ> (ab decumana porta) castra munîta facilemque aditum habere.

Id (aliquot de causis) acciderat, [ut subito Galli /belli RENOVANDI legionisque OPPRIMENDAE consilium/ caperent:]

Id (ea de causa) faciebat {quod (cum /tanta multitudine hostium/), praesertim \eo absente\ [qui /summam imperii/ teneret,] nisi <aequo loco> aut \oportunitate aliqua data\ legato DIMICANDUM non existimabat.}

Ita \commutata fortuna\ eos [qui (in /spem POTIUNDORUM castrorum/) venerant] |undique circumventos| intercipiunt,

Itaque [cum intellexeret ^omnes fere Gallos novis rebus studere et (ad bellum) mobiliter celeriterque excitari,^ ^omnes autem homines naturâ libertati studere^ et ^condicionem servitutis odisse,^ [prius quam plures civitates conspirarent,] ^PARTIENDUM sibi ac latius DISTRIBUENDUM exercitum putavit.^

Nam [UT (ad bella SUSCIPIENDA) /Gallorum~/ alacer ac promptus est /~animus,/] SIC {mollis ac minime resistens (ad calamitates FERENDAS)} /mens eorum/ est.

naves totae factae (ex robore) (ad quamvis vim et contumeliam PERFERENDAM);

primum, {quod legionem neque eam plenissimam \detractis cohortibus duabus\ et \compluribus singillatim, [qui (commeatûs PETENDI causa) missi erant,] absentibus\ ^ (propter paucitatem) despiciebant;^}

Quae quidem res (ad negotium CONFICIENDUM) maximae~ fuit ~oportunitati:

Quintum Titurium Sabinum legatum (cum legionibus tribus) (in Venellos, Coriosolites Lexoviosque) mittit, [qui eam manum DISTINENDAM curet.]

Sabinus <^idoneo omnibus rebus^ loco> <castris> sese tenebat, [cum Viridovix (contra eum) </duorum milium spatio/> consedisset cotidieque \productis copiis\ /PUGNANDI potestatem/ faceret,] [ut iam NON SOLUM hostibus (in contemptionem) Sabinus veniret, SED ETIAM </nostrorum militum vocibus/> non nihil carperetur;

summaque erat <vasto atque aperto mari,> \magnis aestibus,\ \raris ac prope nullis portibus\ /difficultas NAVIGANDI./

85+ Ablative Phrases

altissimis montibus	/diurnitate pugnae/	/scientiâ atque usu rerum
flumine	integris viribus	nauticarum/
vallo fossâque	Nervico proelio	(communi consilio)
/obsidum nomine/	compluribus vulneribus	maiore spê
/multitudine armatorum/	alio consilio	/naturâ loci/
isdem itineribus	/frumenti commeatusque	aestuariis,
integris viribus	inopiâ/	navibus

pedestribus copiis
 pedibus
 /horarum duodecim spatio,
 utraque re
 aggere ac molibus
 suis fortunis
 /isdem opportunitatibus loci/
 tempestatibus
 vasto atque aperto mari,
 clavis ferreis
 digiti pollicis crassitudine;
 ferreis catenis
 velis
 /una celeritate et pulsu
 remorum/
 copulis
 Rostro
 uno tempore
 summa vi
 fugâ
 /noctis interventu/
 Quo proelio
 his paucis diebus
 ^idoneo omnibus rebus^
 loco

castris
 /duorum milium spatio/
 /nostrorum militum vocibus/
 aequo loco
 magnis praemiis
 pollicitationibusque
 proxima nocte
 magno cursu
 duabus portis
 /oportunitate loci,
 /hostium inscientiâ ac
 defatigatione,
 /virtute militum/
 /superiorum pugnarum
 exercitatione,
 integris viribus
 uno tempore
 Eodem fere tempore
 /regionum latitudine/
 /multitudine hominum/
 paucis ante annis
 superioribus victoriis
 multis locis
 /diligentiâ nostrorum/
 his rebus

naturâ loci
 manû
 paucis diebus
 /Quorum adventu/
 /consuetudine populi
 Romani/
 com meatibus
 infirmiores animo
 sua cunctatione
 /opinione timoris/
 eâdem
 diligentîâ
 magnis praemiis
 pollicitationibusque
 apertissimis campis
 multâ nocte
 Eodem fere tempore
 LONGE ALIA ratione
 impeditioribus locis
 Reliquis deinceps diebus
 Incredibili celeritate
 paucis diebus
 /continuatione imbrum/

140+ Genitive Phrases

parte equitatûs
 finibus Allobrogum
 Causa mittendi
 castellisque compluribus
 eorum
 eius legionis cohortibus
 vico Veragrorum
 alteram partem eius vici
 dies hibernorum complures

belli renovandi legionisque
 opprimendae consilium
 iniquitatem loci
 opus hibernorum
 tantum repentini periculi
 multitudine armatorum
 rei eventum
 quaecumque pars castrorum
 diuturnitate pugnae

quarum rerum nihil
 primi pili centurio
 tribunus militum,
 vir ET consilii magni ET
 virtutis,
 omnem spem salutis
 spem potiundorum
 castrorum

hominum milibus amplius
triginta,
frumenti commeatusque
inopiâ
omnibus eius vici aedificiis
Eius belli causa.
inopia frumenti
tribunosque militum
complures
Huius civitatis auctoritas
regionum earum,
scientiâ atque usu rerum
nauticarum
magno impetu maris
initium retinendi Siliî atque
Velanii,
Horum auctoritate
Gallorum consilia,
Romanorum servitutem
flumine Ligeri
anni tempus
magnitudine periculi
usum navium
naturâ loci
hae difficultates belli
gerendi
iniuria retentorum equitum
Romanorum,
tot civitatum coniuratio,
magno numero equitatûs
situs oppidorum
horarum duodecim spatio,
oppidorum oppugnatio
magnitudine operis
oppidi moenibus
magno numero navium
cuius rei summam
facultatem
isdem opportunitatibus loci
magnam partem aestatis

difficultas navigandi.
ipsorum naves
vada ac decessum aestûs
magnitudinem fluctuum
tempestatumque
<digiti pollicis
crassitudine;>
inopiam lini
eius usûs inscientiam
eius modi congressus
una celeritate et pulsu
remorum
loci naturâ
vi tempestatum
quarum rerum omnium
casus
circiter CCXX naves eorum
omni genere armorum
quam rationem pugnae
altitudo puppium
absimili formâ muralium
falcium.
omnis usus navium
conspectu Caesaris atque
omnis exercitûs
noctis interventu
solis occasum
bellum Venetorum totiusque
orae maritimae
omnes etiam gravioris
aetatis
aliquid consilii aut dignitatis
navium quod ubique fuerat]
ius legatorum
fines Venellorum
summam imperii (earum
omnium civitatum)
spes praedandi studiumque
bellandi
agri culturâ

duorum milium spatio
pugnandi potestatem
nostrorum militum vocibus
tantamque opinionem
timoris
vallum castrorum
opinionem timoris
timorem Romanorum
superiorum dierum Sabini
cunctatio,
perfugae confirmatio,
inopia cibariorum,
spes Venetici belli,
fossas Romanorum
Locus castrorum
quam minimum spatii
oportunitate loci,
hostium inscientiâ ac
defatigatione,
virtute militum
superiorum pugnarum
exercitatione,
NE unum QUIDEM nostrorum
impetum
magnum numerum eorum
Sabini victoriâ
Gallorum animus,
mens eorum
regionum latitudine
multitudine hominum
tertia pars Galliae
civitates Galliae provinciae
Sotiatium fines
Cuius adventu
Quorum magno numero
oppidum Sotiatium
cuius rei longe peritissimi
omnium nostrorum animis
parte oppidi

summam imperii	inopiam rei frumentariae	spe victoriae
hominum memoriâ	opinione timoris	milium L numero
ea parte munitiois	hostium castra	maxima pars Aquitaniae
eâdem deditionis condicione	speciem atque opinionem pugnantium	anni tempore
fines Vocationum et Tarusatum	hostium castris	quarum initium silvarum
citerioris Hispaniae	equitum praefectos	omnibus partibus silvae
Quorum adventu	hostium castris	eius modi tempestates
hominum multitudine	omnium oculis mentibusque	continuatione imbrium
summamque scientiam rei militaris	hostium castris	omnibus eorum agris
consuetudine populi Romani	quid rei	magnaue praeterea multitudo perditorum hominum latronumque

45+ adjectival phrases (participle-forms capitalized)

POSITUS (in valle) \non magna adiecta planitie\	paratissimae atque /omni genere armorum/ ornatissimae
(ab his) RELICTAM	PROFECTAE (ex portu)
(ab se~) liberos ~ABSTRACTOS	nostris adversae
omnia fere superiora loca	MISSA (a Gallis)
</multitudine armatorum/> COMPLETA	PRAEPARATA (a nostris),
non nullae eius modi sententiae	praeacutae INSERTAE
NUDATA defensoribus	ADFIXAEQUE longuriis,
DEFESSI proelio	nullum paulo fortius FACTUM
undique CIRCUMVENTOS	singulas nostri CONSECTATI
maxime </frumenti commeatusque inopiâ/> PERMOTUS	idoneum quendam hominem et callidum
proximus mare Oceanum	His rebus ADDUCTI
^/Horum auctoritate/^ finitimi ADDUCTI,	suos HORTATUS
Omni ora maritima celeriter (ad suam sententiam) PERDUCTA	Quos IMPEDÎTOS ^<integris viribus> milites nostri CONSECUTI^
FACTA (post deditionem),	CONSECTATI paucos,
POSITA (in extremis lingulis promunturiisque)	(in itinere) agmen nostrum ADORTI
/magnitudine operis/ forte SUPERATI,	nostros disiectos ADORTI
{ex ^pedalibus (in altitudinem) trabibus^}, CONFIXA	<superioribus victoriis> FRETI
(pro funibus) <ferreis catenis> REVINCTAE;	CONFECTI vulneribus
	arma tradere IUSSI
	eruptionem facere CONATUS

REPULSUS (in oppidum)
ET <naturâ loci> ET <manû> MUNITUM
COHORTATUS suos
telaque ^ (ex loco superiore) MISSA^
/equitum praefectos/ COHORTATUS,
praesidio castris RELICTAE
undique CIRCUMVENTI
Quos apertissimis campis CONSECTATUS

75+ miscellaneous phrases

(propter paucitatem) despiciebant;
plene essent perfectae
satis esset provisum
sententias exquirere coepit.
/rei eventum/ experiri
castra defendere.
iis rebus [quas constituissent] conlocandis
atque administrandis
fieri /~nihil/ poterat,
(ex pugna) excedendi,
eius loci [ubi constiterat] relinquendi
sui recipiendi
vallum scindere et fossas complere coepissent,
Publius Sextius Baculus, /primi pili centurio/
saepius fortunam temptare
eas quoque nationes adire
regiones cognoscere
(in Britanniam) navigare
eo mari uti
/Horum auctoritate/
/Romanorum servitutem/ perferre
suos recuperare,
naves interim longas aedificari
remiges (ex provincia) institui,
nautas gubernatoresque comparari
bellum parare

/anni tempore/ CONFISAE,
ARBITRATUS id bellum celeriter confici
posse
longius <impeditioribus locis> SECUTI
IMPEDITOS (in agmine) et (sub sarcinis)
mollis ac minime RESISTENS (ad calamitates
ferendas)

maxime ea [quae (ad /usum navium/
pertinent] providere
(Pedestria~) esse (~itinera) concisa
<aestuarius,>
navigationem impeditam (propter /inscientiam
locorum/ /paucitatemque portuum/)
omnes fere Gallos novis rebus studere et (ad
bellum) mobiliter celeriterque excitari,
omnes autem homines naturâ libertati studere
condicionem servitutis odisse,
partiendum sibi ac latius distribuendum
exercitum putavit.
proximi flumini Rheno
<pedibus> aditum
semper </horarum duodecim spatio,/>
<suis fortunis> desperare
(ad hunc modum) factae armataeque erant:
carinae aliquanto planiores
prorae admodum erectae
[ad /magnitudinem fluctuum tempestatumque/]
accommodatae;
pedalibus (in altitudinem) trabibus
<clavis ferreis> /<digiti pollicis crassitudine;>/
regi <velis> non satis commode
<Rostro> enim noceri
Gallicis navibus
(ab exercitu) tenebantur.
transcendere (in hostium naves)

<fugâ> salutem petere
tanta subito malacia ac tranquillitas
idoneo omnibus rebus
acclivis circiter passus mille.
<integris viribus> milites nostri consecuti
finitimae his regionibus,
perspici cuperent;
(a Crasso) impetravit.
legatos quoqueversus dimittere,
omnes annos
/summamque scientiam rei militaris/ habere
suas copias (propter exiguitatem) non facile
diduci,

hostem ET vagari ET vias obsidere ET castris
/satis praesidii/ relinquere,
non cunctandum existimavit [quin pugnâ
decertaret.]
se recipere coepissent,
(ex loco superiore) missa
acrius impugnare coeperunt.
fugâ salutem petere
<LONGE ALIA ratione> AC reliqui Galli
bellum gerere
silvas caedere instituit,
inermibus imprudentibusque militibus
diutius (sub pellibus)

*** FINIS ***